

Atam, 131. Palindrom Doğum Günün Kutlu ve Mutlu Olsun!

(Aziz Ş. İnan, Ph.D., Elektrik Mühendisliği, Portland Üniversitesi, Portland, Oregon, USA)
(19 Mayıs 2012)

Bugün 19 Mayıs 2012 Cumartesi büyük önderimiz Mustafa Kemal Atatürk'ün 131. doğum günü. Atatürk'ün 131. doğum gününün sayısal olarak çok ilginç özellikleri var, niçin? Nedenlerini aşağıda dikkatinize sunuyorum:

1. 131 sayısı Atatürk ve dönem arkadaşlarının çok büyük fedakarlık, sıkıntı ve zorluklar sonucu koruyup kurmuş olduğu güzel vatanımızın "TÜRKİYE" ismine denk geliyor. Nasıl? Çok kolay! Atatürk'ün harf devrimi sonucunda 1 Kasım 1928 (1-11-1928, veya daha basit bir şekilde 1111928) tarihinde kabul edilen Türk alfabesinde yer alan 29 harfe 1'den 29'a kadar sayılar tahsis edersek (A harfine 1, B harfine 2, ..., ve Z harfine 29 olmak üzere), "TÜRKİYE" isminin harflerinin sayılarının toplamı tam tamına $24 + 26 + 21 + 14 + 12 + 28 + 6 = 131$ veriyor! Çok ilginç ve kesin kayda değer bir raslantı, öyle değilmi?
2. 131 sayısı hem asal bir sayı, hemde palindrom bir sayı (yani soldan sağda okunsa, sağdan solada okunsa aynı sayı). Biliyorsunuz, Atatürk'ün doğum yılı 1881 palindrom bir yıl. İlginçtir, Atatürk'ün 121. palindrom doğum günü 2002 palindrom yılına denk gelmişti. Atatürk'ün 131. doğum günü ile 2012 yılı arasında ilginç ve gizli sayısal bir raslantı mevcut. Nasıl? Gelin 2012 sayısını ortadan ikiye ayıralım, 20 ve 12 olarak. Bu iki sayının toplamı 32 verir, öyle değilmi? Biliyorsunuz, 32. asal sayı hangi sayıya denk geliyor, inanılacak gibi değil, 131 sayısının ta kendisi! Yani kısacası, 131 sayısı 32. asal sayı.
3. "ATATÜRK" isminin harflerine tahsis edilen sayıların toplamı $1 + 24 + 1 + 24 + 26 + 21 + 14 = 111$, çok özel bir palindrom sayı! 111 sayısı aynı zamanda 1928 yılında harf devrimin kabul edildiği 1 Kasım (1-11 veya 111) gününün gün-ay tarihinede denk geliyor, ne tesadüf, öyle değilmi?
4. Ayrıca 131 sayısını 1 ve 31 diye iki ayrı sayıya ayırırsanız, bu iki sayının toplamı $1 + 31 = 32$.
5. 2012 yıl sayısı $2 \times 2 \times 503$ 'e eşit ve 503 sayısı 96. asal sayıya denk geliyor. 96 sayısını iki basamağının farkıyla bölersek bakın ne sonuç veriyor: $96 \div (9 - 6) = 32$! (Önceden belirttiğim gibi 32 sayısı hem 32. asal sayı olan 131 sayısını temsil ediyor, hemde $32 = 20 + 12$ nedeniyle Atatürk'ün 131. doğum gününün yer aldığı 2012 yılını temsil ediyor.) Ayrıca ilginçtir, 96 sayısı "MUSTAFA" isminin harflerine tahsis edilen sayıların toplamına eşit! ($16 + 25 + 22 + 24 + 1 + 7 + 1 = 96$.) Birde 19 Mayıs'ı temsil eden 195 sayısını 1 ve 95 diye iki sayıya ayırırsak, bu iki sayının toplamıda 96 çıkıyor.
6. "MUSTAFA" isminin harflerine tahsis edilen sayıların toplamı 96, "KEMAL" ismine tahsis edilen sayıların toplamı ise $14 + 6 + 16 + 1 + 15 = 52$ veriyor. İlginçtir, 96 sayısı ile 52 sayısının tersini (yani 25) toplarsanız, sonuç ne çıkıyor dersiniz, 121! (Yani Atatürk'ün 2002 palindrom yılına denk gelen bir önceki palindrom doğum günü sayısı.)

7. Eğer Atatürk'ün 19. doğum gününün tam tarihi 1951900 diye yazılırsa, bu sayı 131 asal sayısı ile tam tamına bölünebiliyor. Aynı özellik Atatürk'ün 150. doğum gününün tam tarihi 1952031 içinde geçerli.
8. Atatürk'ün 131. doğum günü bilmecesi: Son olarak size 131 sayısını içeren Atatürk'ün doğum günü ile ilgili basit ve ilginç bir matematik bilmecesi sunuyorum, umarım beğenirsiniz. Atatürk'ün tam doğum tarihi 19051881 olarak yazılabilir, öyle değilmi? Gelin bu tarihi ortadan ikiye ayıralım, 1905 ve 1881 sayıları olarak. Şimdi 1905 sayısının ortasındaki iki basamağın yerlerini değiştirelim ve elde ettiğimiz sayıya tam altı tane 131 sayısı toplayalım, bakalım sonuç ne çıkacak? Sonuca şaşırdınızmi? Dilerim bu matematik bilmecemi Atatürk'ün 131. doğum gününde başkaları ile paylaşsınız, olurmu? Söz değilmi? (Not: Yani $1095 + 6 \times 131 = ?$)
9. Atatürk'ün 131. doğum günü bilmecesi: Evet son demiştim, ama “en son” Atatürk'ün 131. doğum günü ile bağlantılı ikinci bir bilmecem daha var. Sonucu çok güzel ve özel bir bilmece olduğu için affınıza sığınarak bu bilmeceyi de sizlerle paylaşmak istedim. İlk önce dört tane sayı bulacaksınız, inanın çok basit, korkacak hiçbir şey yok. Birinci sayı 131 palindrom sayısından sonra gelen palindrom sayı. İkincisi, bulduğunuz palindrom sayıya denk gelen asal sayı (asal sayıların listesi gerekiyor). Üçüncü sayı Atatürk'ün ölüm yılının sağ tarafındaki üç basamaklı sayının tersi. Dördüncü sayı bulduğunuz üçüncü sayının kaçınıcı asal sayı olduğuna denk geliyor. Dördüncü sayıdan ikinci sayının tersini çıkartın, sonra elde edilen sayıyı ikinci ve üçüncü sayılarla çarpın, cevap ne çıktı? Bu sayıyı tanıdınızmi? Neye denk geliyor? Doğru söyleyin, çıkan sonuç size sürpriz oldumu? (Bilmecemin kısmen cevap anahtarı: Birinci sayı 141, ikincisi 811, üçüncüsü 839, dördüncü sayı ise 146 olacaktı. Bu sayıları kullanarak en son hesaplamamız gereken sayı $(146 - 118) \times 811 \times 839$, hesaplayın bakalım cevap ne çıkacak.)

Atam, 131. palindrom doğum günün kutlu ve mutlu olsun, sen gönüllerimizde hep çok yaşa!

Not: Bu sene (2012) içinde yer alan Atatürk'ün 74. ölüm yıldönümünün çok ilginç bir özelliği var. Eğer 10 Kasım 2012 tarihi kısaca 10-11-12 olarak yazılırsa, bu tarih üç ardışık sayıdan oluşuyor! Bu günden sonra 21. yüzyılda böyle özelliğe sahip olan tarih bir daha tekerrür etmeyecek.

Aziz Şükrü İnan, Ph.D.
Profesör
Elektrik Mühendisliği
Portland Üniversitesi (University of Portland)
Portland, Oregon, USA
E-mail: ainan@up.edu
<http://faculty.up.edu/ainan/>